

Brønnøysundregistrene

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

FØRNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET
25 SEPT. 2008
ARKIVKODE: 430
SAKSNR: 2007 01034 81

Deres ref.
200701034-/HES

Vår ref.
200701305-7

Arkivkode
008

Dato
22.09.2008

Felles elektronisk tjenesteyting i offentlig sektor - høring av arbeidsgrupperapport om felles IKT- arkitektur

Vi viser til Fornyings- og administrasjonsdepartementets brev av 25.juni 2008 med arbeidsgrupperapport om felles IKT-arkitektur i offentlig sektor.

Brønnøysundregistrene støtter arbeidsgrupperapportens innhold og hovedkonklusjoner. Arbeidsgrupperapporten representerer etter vår oppfatning et viktig utgangspunkt for det videre arbeidet med felles IKT-arkitektur i offentlig sektor.

Vi mener at det videre arbeidet bør inkludere kommunene og fylker i større grad enn hittil. Spesielt rammebetingelsene for kommunenes og fylkeskommunenes bruk av fellesløsninger må avklares.

Rapporten er også et hensiktsmessig tiltak i forhold til resultatene som Riksrevisjonen kom frem til i sin undersøkelse av elektronisk informasjonsutveksling og tjenesteutvikling i offentlig sektor (Dokument nr. 3:12 2007-2008). Riksrevisjonen mener at potensialet for elektronisk informasjonsutveksling i forvaltningen er dårlig utnyttet. Som hovedårsaker oppgis følgende: Gjenbruk av informasjon i det offentlige er nødvendig for å sikre kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen, men det skjer ikke i tilstrekkelig grad. Viktige fellesløsninger, som for eksempel sikkerhetsløsning, er ikke kommet på plass. Regjeringens arbeid har i liten grad bidratt til utviklingen av tversgående IKT-løsninger i forvaltningen.

Arkitekturprinsipper

Vi er enig med arbeidsgruppens valg av arkitekturprinsipper som skal legges til grunn av offentlige virksomheter i deres IKT-utvikling.

Arkitekturprinsippene har sentral betydning for styring av teknologiutviklingen. Tversgående IKT-løsninger er avhengige av at alle aktører følger de samme arkitekturprinsippene. Arkitekturprinsippene bør derfor være obligatoriske. Kommuner bør følge prinsippene så langt det er gjennomførbart.

Det kreves tydelig styring og oppfølging på dette området. Vi foreslår at det brukes finansielle incitamenter ved budsjettering/tideling av midler for å stimulere til bruk av arkitekturprinsipper.

Brønnøysundregistrene

Postadresse: 8910 Brønnøysund

Telefoner: Opplysningstelefonen 75 00 75 00 Administrasjonen 75 00 75 09 Telefaks 75 00 75 05

E-post: firmapost@brreg.no Internett: www.brreg.no

Organisasjonsnummer: 974 760 673

Virksomhetsprosesser

Vi støtter arbeidsgruppens utvalg av virksomhetsprosesser. Virksomhetsprosessene slik de er beskrevet i rapportens kapittel 4 understreker ytterligere behovet for felles IKT-løsninger. Vi mener at beskrivelsen danner et godt utgangspunkt for interessentanalyser i fremtidige IKT-prosjekter.

Som generell kommentar ønsker vi å tilføye at tversgående virksomhetsprosesser synliggjør behovet for organisatorisk interoperabilitet i en felles IKT-arkitektur. For å kunne samhandle på tvers av forvaltningsorganisasjonen må virksomheter forstå betydningen av prosessene som samhandlende virksomheter er bundet til. Dette krever en felles forståelse av regelverket som ligger til grunn for prosessene. Vi mener at det er viktig å fokusere på dette området i videreføringen av arbeidet.

En viktig forutsetning for å oppnå samhandling er gode samarbeidsprosesser og arenaer tillegg til de nødvendige formelle styringsorganer.

Felleskomponenter og fellestjenester

Vi er enig med arbeidsgruppen at det er viktig å ta i bruk felleskomponenter og fellestjenester som allerede finnes eller som er under utvikling.

For å kunne ta i bruk felleskomponenter og fellestjenester har man behov for en oppdatert oversikt over eksisterende felleskomponenter og fellestjenester. I denne sammenheng må Altinn ikke bare betraktes som portalløsning for produksjon av skjema. Altinn er også en tjenesteutviklingsløsning og produksjonsmiljø/tjenestemotor som tilgjengeliggjør fellestjenester (pr i dag innrapportering, innsynstjenester, meldingstjenester, lenketjenester og i overskuelig fremtid tjenestetypene transaksjonstjenester, formidlingstjenester og samhandlingstjenester). I tillegg tilgjengeliggjør Altinn andre fellestjenester (autentisering, rollehierarki) som er portaluavhengige. Det finnes flere fellesløsninger hos andre virksomheter som burde inngå i en slik oversikt.

Et slikt tjenestekatalog bør legge til rette for at felleskomponentene og fellestjenestene gjøres tilgjengelige for offentlige virksomheter. Kartlegging, etablering og vedlikehold av oversikten må legges til en sentral organisasjon. Offentlige virksomheter som ønsker å ta i bruk fellesløsninger må kunne få nødvendig støtte og veiledning. Vi foreslår at en sentral forvaltningssenhet får ansvar for en slik totaloversikt over fellesløsninger og sørge for støttetjenester i samarbeid med de som forvalter felleskomponenter og tjenester.

De foreslåtte felleskomponenter og fellestjenestene er dekkende etter vår oppfatning. Vi ønsker å komme med noen presiseringer når det gjelder enkelte av fellesløsningene men uten å legge føringer med hensyn til prioritering av disse.

- Autentisering (eID) og autorisering
Sikkerhetsløsningen ansees å være en viktig felleskomponent for IKT-løsninger i offentlig sektor noe som understrekes av ovennevnte rapport fra Riksrevisjonen. I denne sammenheng ønsker vi å nevne vårt arbeid med virksomhetssertifikater som en del av en forbedret sikkerhetsløsning. Vi setter pris på at arbeidsgruppen fokuserer på dette området. Vi håper dette vil bidra til økt fokus også i fremtidige prioriteringer, slik at arbeidet med forbedret sikkerhetsløsning for hele offentlig sektor styrkes.

For tiden utredes Altinn som nasjonal kontaktpunkt ("point of single contact") for alle som ønsker å starte næringsvirksomhet i Norge. Dette arbeidet har avdekket at det er behov for eID også for næringsdrivende fra utlandet som ønsker å etablere seg i Norge. På denne bakgrunn mener vi det er viktig at man i det videre arbeid med felles IKT arkitektur også behandler dette spørsmålet.

- Felles metadata
Vi er enig med arbeidsgruppens vurdering av betydningen av felles metadata for

tersgående IKT-løsninger.

I vår virksomhet er behovet for felles metadata spesielt tydelig hos Oppgaveregisteret og i Altinn. Oppgaveregisteret skal bidra til at offentlige virksomheter ikke spør næringslivet flere ganger om den samme informasjonen. Dette forutsetter en felles forståelse om informasjonens innhold. Ved Brønnøysundregistrene pågår et prosjekt (SERES – Semantikkregister for elektronisk samhandling) som skal verifisere og forankre nødvendige forbedringer av metoder for representasjon, fangst, vedlikehold og produksjon av metadata. Prosjektet er nevnt i rapporten under punkt 5.3.7. SERES er etter vårt syn et godt eksempel på de muligheter felles arkitektur og felles løsninger gir for økt samhandling, forbedret datakvalitet (konsistente data) og økt effektivitet hos offentlige myndigheter. Vi håper rapporten vil bidra til at også dette området får den oppmerksomhet og prioritering som er nødvendig for å etablere felles metadata i offentlig sektor.

I denne sammenhengen vil vi også peke på at Oppgaveregisterets metadata kan være et nyttig utgangspunkt når det gjelder å sikre konsistent begrepsbruk i regelverk. Metadata brukes da i et verktøy som gjør at lovgiver kan slå opp eksisterende begrepsdefinisijoner og samtidig avdekke inkonsistent begrepsbruk.

Styringsprinsipper

Vi slutter oss til rapportens innhold på dette området. Erfaringer fra arbeidet med Altinn sentralforvaltning bekrefter behovet for sentral styring. Det er behov for en overordnet instans som har tilstrekkelig myndighet, midler og fagkompetanse for å ta de prinsipielle beslutningene som kreves. Ett hovedfokus her bør være gjennom prioritering og oppfølging å maksimere samfunnseffekter av elektronisk forvaltning gjennom intern effektivisering i offentlig sektor, men også betone gevinster for privat sektor; næringsliv og innbyggere. Brønnøysundregistrene er av den oppfatning at det er svært viktig at samtlige offentlige aktører stiller seg bak rapporten og bidrar i det videre arbeid på dette området. Vi håper samtidig at også brukerorganisasjonene og andre fagmiljøer vil gjøre det samme. Samtidig ser vi at det er behov for en sentral forvaltningserhet som fungerer som sekretariat og tilrettelegger for de overordnede myndigheter som har ansvar for IKT politikken.

Det er etter vår mening av sentral betydning å sikre at det er sammenheng mellom eierskapet av gevinst og investering. Den danske styringsmodellen representerer etter vår oppfatning en god tilnærming.

Samfunnsøkonomisk analyse av felles IKT-arkitektur

Vi støtter hovedkonklusjonene i rapportens samfunnsøkonomisk analyse. Samfunnsgevinster står sentralt ved vurdering av utvikling av en felles IKT-arkitektur. Under videreføring av rapporten bør den samfunnsøkonomiske analysen utdypes ytterligere.

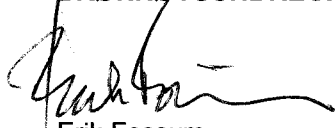
Nyttesiden er grundig gjort rede for, mens kostnadssiden kunne vært mer gjennomarbeidet. Blant annet er det ikke forsøkt å angi en styrke på endrings- og omstillingskostnader. Dette er sentralt å utrede videre, da felleskomponenter kan øke kompleksiteten slik at man får redusert funksjonalitet, som igjen går på bekostning av brukervennligheten. På nyttesiden kan det stilles spørsmål ved om effekten "økt samhandling" er undervurdert, sett blant annet opp mot effekten " redusert byrde for næringslivet". Felles IKT - arkitektur er en forutsetning for økt samhandling, og potensialet her er stort.

Vi foreslår i videreføringen en grundigere gjennomgang av risiko, spesielt med tanke på problematikken rundt økt kobling av personopplysninger på ett sted i forhold til personvern, og ikke bare personopplysninger på avveie, som omtalt i rapporten. Fordelingsvirkninger bør utredes nærmere, da det finnes mye tilgjengelige data på hvilke befolkningsgrupper og antall som faller utenfor, noe som er viktig å ta hensyn til i en vurdering av samfunnsnytte av IKT.

Gevinstrealisering av felleskomponenter er en krevende øvelse, spesielt med tanke på linjeprinsippet og det begrensede ansvaret som kan ligge på hver enkelt etat for en samlet gevinstrealisering. Ansvar for gevinstrealisering er svært viktig for å lykkes med utnytting av felleskomponenter. Dette ansvaret bør plasseres spesifikt i styringsmodellene i kapittel 6.

Med hilsen

BRØNNØYSUNDREGISTRENE

Erik Fossum
direktør

Håkon Olderbakk
avdelingsdirektør

Saksbehandler: Dörthe Koerner 75007942